

Nette

Vaasan
Sähkön
asiakaslehti
2 | 22

Veneilyporukan
ystävyyys

Mihin pimeyttä
tarvitaan?

Vinkit vastuulliseen
kesämatkailuun

Kombucha
Vaasan tapaan

Kasvivivillitys valtasi Suomen

Sisällys

Tämän numeron teemajutussa heittäydymme vihervillityksen vietäviksi. Pandemia-aikana ihmisten kiinnostus viherkasveihin ja kukkiin on kasvanut räjähdysmäisesti. Ne tuovat iloa, mielenrauhaa ja mukavaa puuhaa arkeen. Buumi näkyy myös somessa ja alan toimijoiden menestyksenä.

- 3 Hyvä kysymys**
Mihin pimeyttä tarvitaan?
- 4 Teema**
Villinä kasveihin
- 12 Puheenaihe**
Innovaatiot synnyttävät hyvän kierrettä
- 14 Fiksumpi elämä**
Vastuullista kesämatkailua
- 16 Kimpassa**
Veneilijät jakavat vastuuta
- 20 Ajankohtaista**
Mm. hukkalämpöä keräävä laitos, aurinkopaneelien suosio ja uusi sähköasema Koivulahteen
- 24 Vaasalaista osaamista**
Kombucha uudella tapaa
- 26 Ristikko**
- 27 Resepti**
Kesän viilein mocktail

Vaasan Sähkö -konsernin asiakaslehti

Seuraava Nette ilmestyy 10/2022
 Postiosoite: PL 26, 65101 Vaasa
 Käyntiosoite: Kirkkopuistikko 0, 65100 Vaasa
 Puhelinvaihe: 06 324 5111
 Asiakaspalvelu: 06 324 5750, asiakaspalvelu@vaasansahko.fi
 Vikailmoitukset: 06 324 5700 (24 h, puhelut nauhoitetaan)
 Internet: www.vaasansahko.fi
 ISSN: 1458-7297

Muuttunut markkina tuo muutoksia sähkösopimukseen

Energia-alan kehityksellä on ollut selkeä suunta viime vuosina, ja vauhti on ollut kiihtymään päin. Sähköntuotannosta on tulossa päästötöntä, ja se on ainoa oikea suunta. Samalla sähkön hinta-vaihtelut ovat suurempia kuin koskaan aikaisemmin. Puolen vuoden aikana olemmekin nähneet historiallisen korkeita sähkönhintoja, kun taas vain pari vuotta sitten hinnat olivat historiallisen matalia.

Kyseessä ei kuitenkaan ole ohimenevä vaihe, jonka jälkeen palataan takaisin seesteiseen ja matalahintaiseen sähkömarkkinaan, jossa hinnan vaihtelevuus on pientä. On nähtävissä, että toimintaympäristö on muuttunut pysyvästi, ja sen myötä myös energiayhtiöiden on uudistettava tuotteitaan ja palveluitaan.

Energiajärjestelmään tulee vuosittain suuri määrä sääriippuvaista uusiutuvaa tuotantoa. Uusiutuva energia on hyvä ja tavoiteltava asia. Sääriippuvaisena se tuo kuitenkin uudenlaisen problematiikan sähköjärjestelmään. Uusien energiamuotojen alta poistuu vanhaa, niin kutsuttua säätövoimaa. Uutta, puhdasta säätövoimaa ei tule tilalle yhtä nopeasti. Ilmiöllä on negatiivinen vaikutus sähköjärjestelmän tasapainoon. Epätasapaino aiheuttaa hintavaihteluja, joita jatkossa tulemme näkemään yhä enemmän.

Koska vaihtelut ovat aiempaa suurempia, eivät vanhanaikaiset sopimustyytit enää sovellu uuteen toimintaympäristöön.

Myös Vaasan Sähköllä on havahduttu tarpeeseen uudistaa tuotetarjoamaa. Perinteisen toistaiseksi voimassa olevan sopimustyytin kankea hinnanmuutosprosessi ei sovellu uudennaisille, nopeasti heiluville sähkömarkkinoille, vaan tilanne vaatii joustavampia tuotteita. Niistä hyötyisi sekä asiakas että sähkönmyyjä.

Uudistamalla tuotevalikoimaa tämä onkin tavoitteemme: pyrimme löytämään niin yhtiölle kuin asiakkaillemkin toimivia ja joustavia ratkaisuja.

Mikael Mäkelä
 energiapäällikkö, Vaasan Sähkö

4041 0948
 Painotuote

**Suomen
 vaasalaisinta
 sähköä**

Mihin pimeyttä tarvitaan?

Teksti **ELINA VIRONEN**

Ihminen, kuten valtaosa eliöistä, on sopeutunut säännönmukaiseen pimeän ja valoisan vaihteluun. Pimeän tullen ihmiselimestä tuottaa unihormoni melatoniinia, joka viestii keholle, että on aika nukkua. Yöeläimet taas aktivoituvat ja etsivät ruokaa sekä kumppania. Jotkin linnut muuttavat pimeällä.

Pimeys on kuitenkin käynyt harvinaiseksi maapallolla, kun kaupungit levittäytyvät yhä laajemmalle. Vuonna 2020 julkaistun tutkimuksen mukaan 80 prosenttia ihmisistä – ja 99 prosenttia eurooppalaisista ja amerikkalaisista – elää valon saastuttamassa ympäristössä. Valosaasteella tarkoitetaan tarpeetonta tai häiritsevää keinovaloa.

Jatkuvan valossa oleskelun haittavaikutuksiin on herätty hiljattain. Tutkimukset kertovat jo nyt,

että öinen valo sekoittaa ihmisen sisäistä kelloa ja vaikuttaa mielialaan. Vakavimmin kärsivät yöeläimet, kuten yöhyönteiset, jotka uupuvat jopa kuoliaaksi, kun ne lentävät ulkovalon ympärillä suunnistuskyyttömästi. Toisaalta esimerkiksi lepakko voi löytää lampun ympäriltä helppoa saalista. Ekosysteemitasolla valopäästöjen vaikutukset ovat arvaamattomia, ja siksi tarpeetonta valon käyttöä kannattaa välttää.

Keinovalon lisäksi luonnonvalo kesäöinä sekoittaa ihmisen unirytmää. Ihmissuku vaelsi pohjoiseen päiväntasaajalta, missä yöt ovat pimeät läpi vuoden. Suomi asutettiin vasta noin 10 000 vuotta sitten. Keho ei ole ehtinyt tässä ajassa sopeutua valoon yössä.

Asiantuntijana haastateltiin **Jari Lyytimäkeä** Suomen ympäristökeskuksesta.

Teksti SIRKKU SAARIAHO Kuvat KIRSI-MARJA SAVOLA

Villinä kasveihin

Pakko saada vihreyttä omaan elinpiiriin! Tämä näyttää olleen ajatuksena yhä useammalla suomalaisella viime vuosina. Kotona oleskelun lisääntyminen pandemia-aikana vahvisti jo vireillä ollutta buumia. Leikkokukkia hankitaan omaksi iloksi, pihakasvien myynti lyö ennätyksiä, ja ennen kaikkea: viherkasveista on tullut monille uusi harrastus, joka tuo iloa, kauneutta, mielekästä ajanvietettä ja kasvun ihmeitä elämään.

Helsinkiläinen Samuli Könönen on yksi lukuisista korona-aikana viherkasveista innostuneista. Hänen kotonaan on kasveja nyt enemmän kuin neliöitä. Monet niistä Könönen on kasvattanut itse siemenistä tai pistokkaista. Hänelle kasvit ovat tärkeitä niin viihtyisyyden kuin niiden tuoman virkistävän ja pal-kitsevan puuhailun takia.

Helsingin Käpylässä asuvan **Samuli Könösen** vihervillityksen alku puoltatoista vuotta sitten oli rivakka.

”Menin lähikauppaan ja ostin yhden kappaleen jokaista hedelmää, jota siellä oli. Laitoin siemenet multa ja aloin odottaa, mitä sieltä kasvaa.”

Könösellä oli jo muutama ”pakollinen” vihervasvi kotona. Suurin inspiraation antaja uuteen innostukseen oli kaveri, jolla oli paljon kasveja.

”Kun kävin hänellä kylässä, oivalsin, miten kiva tunnelma niistä tulee. Aloin kiinnittää huomiota kasvien kehittymiseen. Se oli kiehtovaa.”

Kun Könönen vielä näki, miten basilikasta tehdään pistokkaita, peli oli menetetty.

”Ajattelin, että minäkin voisin harrastaa tätä.”

Onnistumisen iloa

36 neliön kodissa on nyt kasveja lähes neljässä-kymmenessä ruukussa. Kaupparetken peruina kotona kasvavat avokado sekä telineillä kiipeilevät mango ja passion. Sitruksetkin lähtivät kasvamaan hyvin. Kiivi, taateli ja muutama tammenalkukin on ruukuissa.

”Hyvin on mennyt. Avokado oli ensimmäisenä vuonna jo toista metriä korkea.”

Onnistumisen ilo on valtava.

”On hieno hetki, kun kasvi alkaa tehdä uutta lehteä. Huomaa, että on tehnyt jotain oikein, kun kasvi loistaa.”

Perinteisistä huonekasveista Könösellä on peikonlehti, kliivia, kastanjasutipuu, joulukakut, kuristajaklusia ja erilaisia liljoja.

”Rönsyliljan sain kaverilta, jonka viherkasvit innostivat minutkin harrastamaan. Liljan pistokkaita on jo neljässä eri paikassa.”

Traakkipuun Könönen sai työpaikan muuton yhteydessä.

”Kasvien tarinat ovat myös minun historiaani. Muistan, mistä mikäkin kasvi on minulle tullut tai keneltä olen saanut sen.”

Ensimmäisistä omaan kotiin hankituista viherkasveista jäljellä on enää sutipuu. Onneksi klusiasta ja muratista tuli otettua pistokkaat.

”Tuntuu kivalta, että ensimmäiset kasvini ovat vielä mukana pistokkaiden kautta. Huonekasvien harrastajaryhmissä näkee joskus kuvia yli neljäkymmentä vuotta vanhoista kasveista. Se on hieno tavoite. Toivon, että jotkin minunkin kasveistani olisivat hengissä muutaman vuosikymmenen kuluttua.”

Vihertauon paikka

Könönen viimeistelee kyberturvallisuuden DI-opintoja Turun yliopistossa ja tekee etätöitä

tietoturva-analyttikkona. Kasvien hoito työntöön ja lopputyön kirjoittamisen lomassa antaa aivoille muuta ajateltavaa, virkistää mieltä.

”Tauolla suihkuttelen sumupullolla kukkia. Napsin kuivia lehtiä pois ja katson, onko tulossa uutta kasvustoa.”

Keskiviikot ja lauantait ovat kasvien kastelupäivät. Kasveja on kohdeltava yksilöllisesti. Isolehtiset pääsevät välillä suihkuun.

”Minulla on hyvä nyrkkisääntö kasveihin: katsele, älä kastele!”

Harrastuksensa alkuaikoina Könönen liittyi Facebookin huonekasviryhmiin.

”Niistä olen oppinut paljon. Pysin kuitenkin kokeilemaan ja oppimaan omien kasvien kautta. Tämä on harrastus, johon laitettu aika maksaa itsensä hyvin takaisin.”

Anna luonnon hoitaa

Ehkä yllättävin asia, jonka kasvit ovat Könöselle opettaneet, on kärsivällisyys: asioiden pitää antaa mennä omalla painollaan. Kasvit ja luonto tietävät, mitä tekevät – siinä ei aina tarvitse olla ihmisen välissä.

”Kasvit kasvavat pikkuhiljaa omaa tahtiaan, kun ne voivat hyvin. Vaikka tekisit mitä, niitä ei voi hoputtaa.”

Kasviharrastuksen miinuspuolella ovat tuhoalaiset. Kirvat, vihannespunkit ja ripsiäiset ovat niistä tavallisimpia.

”Ripsiäiset tuntuvat olevan aika yleinen riesa. Moni heittää kasvin heti pois, kun niitä tulee. Minullakin on ollut niitä vähän, mutta olen saanut ne pois.”

Pahin ötökkäisku osui viime kesänä Samulin chiliviljelmään parvekkeella. Chileihin tuli valtavasti punkkeja.

”Mikään ei auttanut. Myrkyä en voinut käyttää, koska chilit olivat syötäväksi tarkoitettu. Punkkeja tuli lisää. Yhtäkkiä lehdissä oli myös pieniä muni. Ne olivat harsokorenon muni, pelastajia. Viikossa toukat söivät kaikki punkit. Tuli hyvä chilisato.”

Sen jälkeen Könönen on käyttänyt biologisia torjuntakeinoja, jos torjuntaa on tarvittu.

”Olen tilannut harsosääskipetopunkkeja ja sukkulamatoja. Ne hoitavat hommansa, ja minä annan asian olla.”

Könönen arvelee, että kodin huonekasvimäärä alkaa olla täynnä. Jos jokin kasvi kuolee, tilalle hankitaan uusi, mutta ei enempää. Kodissa pitää mahtua myös elämään.

”Mutta jos elintila asunnossa kasvaisi, se tarkoittaisi lisää tilaa kasveille. Oma pihakin on alkanut kiinnostaa.” ●

Kukkien kastelu on tarkkaa puuhää.
"Kastelupäivinä katson erikseen
jokaisen kasvin kohdalla, kuinka pal-
jon se tarvitsee vettä. Pitää tietää,
miltä kasvi näyttää normaalisti."
Monet kasveista pitävät myös lehti-
en suihkuttelusta, joka on mukavaa
taukotouhua etätöiden lomassa.

Kokemus on opetta-
nut omia kikkoja.
"Lähes kaikki kasvit
ovat muoviruukussa,
joka on suojaruukus-
sa. Näin ilma pääsee
kiertämään kasvin
juurissa. Kastelen
aina ruukun pohjalle
enkä multa."

4 asiaa, joissa vihervillitys näkyy

KUVAT ISTOCK

1 Kukkakauppa kukoistaa

Vaikka kiinnostus vihreään on muhinnut jo pitkään, se on räjähtänyt parissa vuodessa uuteen mittaluokkaan.

”Elämme todellakin viherkasvibuumia.

Koronan ja etäilyn innoittamana ihmiset halusivat ympärilleen kauneutta ja vehreyttä. Uudet kasvilajit alkoivat kiinnostaa asiakkaita”, kertoo Suomen Kukkakauppiasliiton puheenjohtaja **Annemari Kuvaja**.

Innostus on näkynyt muun muassa kivi-jalkakaupoissa, joissa viherkasvien osuus myynnistä nousi noin 20 prosenttiin pandemian aikana. Kuvaja täsmentää, että luvut vaihtelevat alueiden mukaan.

Pandemia laajensi myös kukkakauppojen liiketoimintaa. Säännölliset kukkatoimitukset kotiin, verkkokurssit, viherkasvien verkkokaupat sekä rajoitusten poistuttua erilaiset viher- ja kukkatyöpajat tulivat kukkakauppojen valikoimaan ja ovat olleet todella suosittuja.

2 Some yhdistää, opettaa ja inspiroi

Facebookin viherharrastusryhmien runsaus ja monipuolisuus antaa aavistuksen harrastajien lisääntymisestä. Niissä näkyy myös innostuneiden kirjo: tyypillistä harrastajaa on mahdollonta määritellä.

”Suurin kasvupyrähdys jäsenmäärissä tuli vuoden 2021 alussa”, kertoo **Jarmo Kurkela**, joka ylläpitää useita Facebook-ryhmiä, joiden jäsenmäärä on yhteensä reilusti yli 100 000. Hänen ylläpitämiään ryhmiä ovat esimerkiksi *Huonekasvit ja hoito-ohjeet* sekä *Villivihannek-*

set ja yrtit hyötykäytössä.

Kurkela on huomannut, että kokemuksen karttuessa herää tarve saada tarkempaa tietoa.

”Moni haluaa, että perustetaan ryhmiä, joissa on tarkempi rajausta teemassa, esimerkiksi ruukkupuutarha, chilinkasvatus tai kompostointi.”

Somessa näkyvä kasviharrastajien monipuolisuus on tullut esiin myös puutarha-alan tutkimuksissa viime vuosina: kiinnostus piha- ja parvekepuuhiin nousee eniten nuorissa, kaupunkilaisissa ja miehissä.

3 Kotimaisuus on kasvussa

Erittäin myönteinen ilmiö on se, että vihervillityksen luoma kysynnän kasvu ja toisaalta suomalaisuuden arvostus ovat moninkertaisesti kotimaisten huonekasvien tuotannon. Aikaisemmin kotimainen tuotanto on ollut vain muutamia kymmeniä tuhansia huonekasveja vuodessa. Vuonna 2021 Suomen markkinoille kasvatettiin yli 400 000 huonekasvia.

Puutarhaliiton toimitusjohtaja **Timo Taulavuori** on arvioinut, että huonekasveja myytiin viime vuoden aikana yli miljoona kappaletta. Lukuun sisältyvät myös ulkomailta tuodut kasvit.

4 Kasvien vaikutukset kiinnostavat

Kasvien hoitamisen ja seuraamisen vaikutuksista hyvinvointiin ja mieleen on puhuttu aina. Nyt tutkitaan niiden yhteyttä terveyteen laajemminkin.

”Tuoreen tutkimuksen mukaan huonekasvit muokkaavat mikrobistoa, jolle kodeissa altistumme. Tarvitsemme lisää tutkimusta siitä, minä tyyppiset huonekasvien mikrobit erityisesti rikastuttavat sisäympäristöä sekä siitä, onko näillä mikrobeilla terveyden kannalta hyödyllisiä vaikutuksia”, kertoo Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen johtava tutkija **Martin Täubel**.

Tutkimuksen mukaan monimuotoisuuden lisäämiseen riittää muutama kasvi. Täubel on toiveikas jatkotutkimuksista.

”Jos huonekasvien hyödyllisistä vaikutuksista saadaan lisää varmistusta, kasvit voisivat olla helppo tapa muokata kotien sisäympäristöjä viihtyisyyden lisäksi terveyttä tukeviksi, esimerkiksi astmalta ja allergioilta suojaaviksi.”

Sen sijaan pitkään hellitty ajatus viherkasvien kyvystä puhdistaa sisäilmasta haitallisia kemikaaleja on osoittautunut liioitelluksi. Kasveja pitäisi olla valtava määrä, jotta ne pystyisivät puhdistamaan ilmaa.

Tutkimus on julkaistu *Indoor Air* -tiedejulkaisussa. Sen tekivät yhteistyönä THL ja kansainväliset kumppanit. ●

Kasvifanien trendit

Joko olet hurahtanut variegatoihin tai vintageruukkuihin? Kasviharrastus vie helposti mukanaan.

Himoitut laikut | Harvinaisuuksien metsästys on yksi villityksen osa-alue. Himoittuja aarteita ovat esimerkiksi variegatat, kasvit, jolla on laikkuja vihreissä lehdistä. Vaikkapa Monstera variegata, kirjavalehtinen peikonlehti, on niin haluttu, että sen taimia jonotetaan verkossa. Ostajana on hyvä olla terveesti epäilevä, sillä harvinaisuus on saanut myös huijarit liikkeelle.

Kasvien elvytys | Monille edes jotenkuten hengissä sinnittelevän kasvin hoitaminen kuntoon on oma intohimonsa. Räytyneitä kasveja keräillään tuttavapiiristä tai somen kautta. On todella palkitsevaa, jos kasvin onnistuu pelastamaan kärsivällisyydellä ja taidolla. Samalla se on mallikas ekoteko.

Design-ruukut | Viherkasvibuumi on synnyttänyt myös ruukkubuumi, erityisesti klassikoihin liittyen. Arabia valmisti 1980-luvulle asti keraamisia ruukkuja. Muotoilija **Richard Lindhin** ruukut ovat niistä tunnetuimpia. Kuviotujen Kerä-ruukkujen hinta kohoaa helposti sataan euroon. Artek on tuonut **Aino Aallon** suunnittelemat Riihitie-suojaruukut sarjatuotantoon.

Oheistarvikkeet | Ruukkujen lisäksi intoilijat haalivat paljon muutakin: kukkapöytiä, amppeleita, maljakoita, kasvivaloja, kastelukannuja. Kasvit ovat tärkeä sisustuselementti, joten lisätarvikkeet eivät ole yhdentekeviä, vaan niihin ollaan valmiita satsaamaan ja niitä bongaillaan niin verkkokaupoista kuin vintageliikkeistä.

Mullattomuus | Mullattomat ilmakasvit ovat yhä trendi, mutta muodikasta on myös mullan korvaaminen kasville sopivalla kasvualustalla. Siinä voi olla esimerkiksi kookosta, kaarnaa tai rahkasammalta. Kevytsoratuotteilla voi lisätä alustan ilmapuutusta tai tehdä salaojituksen. Mullaton alusta on ilmava, ja kasvin juuret voivat siinä hyvin.

Tropiikki ja Välimeri | Plantagenin *Kasvi-trendit 2022* -raportissa trendikasvien kärkeen nousevat trooppisen upeat kolibrikukka ja alokasia. Myös Välimeren-matkoilta tutut oliivipuut, sitrukset ja viherliljapuut ovat suosittuja. Trendikkäitä ovat myös kasvit, joissa on värikkäät ja suuret lehdet, sekä puumaiset huonekasvit.

KUVAT KIRSI-MARIA SAVOLA

Kukkakauppias Kittä Ahlroos iloitsee siitä, että viime aikoina yhä useampi on oivaltanut, että viherkasvien hoito on rentouttavaa, ja ne tuovat iloa sekä hyvinvointia arkeen.

Vihreässä aallossa

Kittä Ahlroos oli pyörittänyt Urban Green Helsinki -kukkakauppaansa reilun vuoden, kun korona sulki Suomen. Hän huomasi, että kun ihmiset jäivät kotiin, uudenlainen kiinnostus viherkasveihin heräsi.

Kittä Ahlroos ei koskaan halunnut kukkakauppiaksi. Ei, vaikka hän on hortonomi, puutarhuri ja maisemasuunnittelija koulutukseltaan ja tehnyt alan töitä 19-vuotiaasta asti.

”Se oli sattuman kauppaa. Irtisanouduin vanhasta työstäni. Kevät oli tulossa, ja ajattelin, että minun kukka- ja viheralan kokemuksellani pitäisi saada keväällä myytyä kukkia.”

Ahlroos avasi pop-up-kaupan Turkuun maaliskuussa 2018. Konsepti toimi, ja puolen vuoden kuluttua Urban Green Helsinki avattiin kauppakeskus Redissä Helsingin Kalasatamassa.

Leikkojen lisäksi viherkasvit ja vähän erikoisemmat kasvit olivat heti vahvasti mukana valikoimassa. Osa liiketoimintaa on isojen viherkasvien myynti ruukkuineen yrityksille. Liike on nimensä mukaisesti vihreä ja hyvin runsas.

Ahlroos kertoo, että ei ole tavatonta, että asiakas hullaantuu kukkakaupan valikoimasta ja tulee kassalle syli täynnä kasveja. Myyjää naurattaa, kun innostus on karannut käsistä.

”Kassalla asiakas huokaa, ettei häntä saa enää päästää katsomaan yhtäkään viherkasvia.”

.....

Monen kasviharrastus alkoi korona-aikana, kun kotona oli pakko olla entistä enemmän. Sinne kaivattiin hyvää mieltä tuovaa elävää kasvillisuutta.

”Ymmärrän sen. On rentouttavaa, kun saa puuhata ajatuksissaan. Minusta kyse on omasta hyvinvoinnista, turvallisuuden tunteesta työpäivän jälkeen. Kasveista saa valtavasti iloa.”

Yleensä asiakkaat haluavat kasveiltaan kahta asiaa: ihanuutta ja helppo-
hoitoisuutta.

”Mutta he eivät vielä tiedä, mikä kasvi täyttää nämä toiveet. Ensin pitää selvittää kasvin tulevat olosuhteet sekä se, mitä helppohoitoisuus tarkoittaa asiakkaalle.”

Nämä ovat Ahlroosin lempiaiheita. Hän haluaa antaa henkilökohtaista palvelua, jotta asiakkaan ilo hankitusta kasvista säilyy.

Onneksi on myös paljon kasveja, jotka pärjäävät joka kodissa. Ahlroosin mukaan sellaisia ovat esimerkiksi kultaköynnös ja viirivehka.

.....

Kiinnostava lisä liiketoimintaan on kotikasvien hoito. Kaikki eivät jaksata halua perehtyä kasvien hoitoon, vaikka rakastaisivatkin niitä. Silloin Ahlroos tekee kotikäynnin.

”Kasvien hoito on erikoisosaamista. Jos on arvokkaita kasveja tai paljon kasveja, on parempi tilata ammattilaisen paikalle.”

Urban Green Helsinki on toiminut kolmisen vuotta, ja sen liikevaihto on nousussa. Ahlroos työllistää itsensä lisäksi kaksi koko-aikaista työntekijää. Töitä on riittänyt kaikille, sesonkeina työllistetään myös kausityöntekijöitä. Kasvivillitys ei tunnu olevan katoamassa minnekään, joten tulevaisuus näyttää valoisalta – tai paremminkin vihreältä. ●

Kahvia kukille!

Monet kasvit ovat persoja kahville kuten suomalaisetkin. Poroissa on korkeat typpi-, fosfori-, mineraali- ja kaliumpitoisuudet, mikä tekee niistä luonnollisen lannoitteen. Kasvia voi kastella laimennetulla kahvilla tai poroja voi ripotella mullan sekaan. Kasvit sietävät kahvia eri tavoin, joten älä liioittele tarjoilussa. Hortensiat, alppiruusut ja atsaleat reagoivat hyvin kahvinporoihin lannoitteena.

Pistokkaiden paluu

Yhä useampien viherharrastukseen kuuluvat pistokkaat. Niitä vaihdellaan, lahjoitetaan tai ostetaan. Huonekasviseuran sivuilta löytyvät ohjeet pistokkaiden – ja kokemusten – jakamiseen tarkoitettujen kasvitreffien järjestämiseen. Pistokas-pörssi käy kuumana myös somessa.

Marttaliiton asiantuntija **Tiina Ikosta** ilmiö ilahduttaa.

”Se lisää erilaisten kasvien saata- vuutta. Minullakin on kasveja ystävien pistokkaista.”

Erityisesti nuoret ovat innostuneet pistokkaista: ne ovat ekologista kieräystä, usein ilmaisia tai edullisia, ja vaihtokauppa on yhteisöllistä.

Plantagenin *Kasvitrendit 2022* -raportin mukaan suomalaisten pistokassuosikkeja ovat peikonlehti, anopinkielä, palmuvehka, värinokkonen ja kilpipiileä.

Gallup

Oletko hankkinut kotiisi lisää viherkasveja viime vuosina?

60,8 %

”Joo!”

39,2 %

”En oikeastaan.”

Kysely järjestettiin Vaasan Sähkö- n IG Storyssä. Vastaajia oli 1 949.

ISTOCK

Onnellista kasvua – Martta-nikseillä onnistut

Ota kesästä kaikki irti

Monet kasvit nauttivat kesäleireistä pihalla tai parvekkeella.

”Kasvit pitää totuttaa uuteen aikaan päivä kerrallaan. Jos kasvi on ollut puolihämärässä koko talven, kirkas päivänvalo säikäyttää sen. Vielä tärkeämpää on totuttaa kasvi rauhassa lämpötilan muutokseen eli viileämpään ulkoilmaan”, kertoo Marttaliiton asiantuntija **Tiina Ikonen**.

Kesäsateet hellivät kiiltävälehtisiä viherkasveja. Jukkapalmut viihtyvät ulkona koko kesän, mehikasvit pärjäävät parvekkeella. Kun lehtikaktuksen ripustaa kuusenoksaan kesäksi, se palkitsee syksyllä pulleilla nupuilla.

Hanki kasvi harkitusti

Sopiva kasvi sopivaan paikkaan on hyvä lähtökohta. Lisäksi kannattaa pohtia omia mieltymyksiä ja sitä, kuinka paljon jaksaa hoitaa kasveja: kastella, sumutella, lannoittaa, sitoa, vaihtaa multaa.

Kasvin valinnassa on tärkeää huomioida esimerkiksi valo-olosuhteet.

”Itä-länsi-ikkunat ovat kasveille parhaita. Niissä on hyvä hajavallo. Jos on hämärää, kannattaa hankkia tummia ja ohutlehtisiä kasveja, kuten vehkoja. Auringossa viihtyvät paksulehtiset kasvit, kuten muorinkukat ja kaktukset.”

Anna aikaa kotiutua

Ikonen suosittelee malttia, kun uusi kasvi tulee kotiin. Sillä on takanaan jo pitkä taival kasvihuoneessa, tukus- sa ja kaupassa.

”Kasvi on stressaantunut. Sen kannattaa antaa totutella ympäristöön.”

Lehtien suihkutusta on paikallaan, mullankin voi peittää.

”Mutta jos vielä pestään juuret, kasvi on aivan lopussa. Ruukunvaihto rasittaa sitä vielä lisää.”

Kasvia voi pitää jonkin aikaa erillään muista kasveista. Samalla näkee, onko sen mukana tullut ei-toivottuja vieraita kuten ripsiäisiä.

Innovaatiot synnyttävät hyvän kierrettä

Kun valtio satsaa tutkimukseen ja kehitykseen, se tuottaa hyvinvointia, tietää Sitran asiantuntija Kari Herlevi. Tulevaisuudessa innovaatioita kaivataan muun muassa turvallisuuden ja päästöttömän energiantuotannon saralla.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuva **KIRSI-MARJA SAVOLA**

Miten luontokato pysäytetään? Kuinka ruoan tuotannosta saadaan kestävää? Miten yksityisyys turvataan digiaikana?

Muun muassa tällaisiin ongelmiin etsitään ratkaisuja tutkimus- ja kehitystyössä, johon Suomen hallitus nyt panostaa. Kevään kehysriihessä tutkimusrahoitukseen kaavailut leikkaukset peruttiin ja rahoitusta korotettiin edelliseen kehukseen verrattuna. Hallituksen pidemmän aikavälin tavoite on kasvattaa rahoitusta niin, että vuoteen 2030 mennessä sen osuus bruttokansantuotteesta on neljä prosenttia.

Vertailun vuoksi: vuonna 2020 EU-maista suurin panostus tutkimukseen ja kehitykseen oli Ruotsilla, noin 3,5 prosenttia bkt:sta. OECD-maista korkein tutkimusrahoitus oli Israelissa, 5,4 prosenttia bkt:stä.

"Usein murrosvaiheet ja maailmantilanne pakottavat miettimään asioita uusiksi."

Tärkein tutkimuksen rahoittaja Suomessa ovat yritykset. Vaikka valtionhallinnon ja muiden julkisten laitosten rahoituksen osuus on vain noin 30 prosenttia, julkisen sektorin tuki on kuitenkin tärkeä, korostaa Sitran projektijohtaja **Kari Herlevi**.

"Tutkimukset ovat osoittaneet, että julkinen tutkimusrahoitus lisää yritysten omia tutkimus- ja kehitysinvestointeja. Tämä saa aikaan hyvän kierteen. Syntyy tuotteita, palveluita ja patenteja. Osaamisen kehitys näkyy yritysten liikevaihdossa, tuottavuudessa ja työllisyyden kasvussa. Näin tutkimukseen ja kehitykseen satsaaminen tukee kansantaloutta ja hyvinvointia."

Tarve ekologisuuteen ja omavaraisuuteen

Valtioneuvoston viime vuonna julkaisemasta tutkimuksesta selviää, että Suomen kolme tärkeintä tutkimus- ja kehitysalaa ovat elektroniikkateollisuus, ohjelmistoala ja konepajateollisuus.

Ilmastonmuutos, luontokato ja tiukentuva ympäristölainsäädäntö motivoivat nyt eri alojen toimijoita innovoimaan uusia, ympäristöystävällisiä ratkaisuja. Yksi esimerkki on energia-ala, jossa täytyy kehittää uusia toimintavarmoja tapoja tuottaa energiaa, kun fossiilisista polttoaineista luovutaan.

"Kestävyyskriisin ratkaisemisella on kiire. Tarvitaan yhteiskunnan sähköistämistä ja siihen liittyvää innovointia, kysyntäjoustopa ja panostusta sähkön varastointiin sekä akkuteknologioihin."

Energia-alan vihreää siirtymää on vauhdittanut sota Ukrainassa: Euroopan maat pyrkivät irtautumaan Venäjän öljy- ja maakaasutoimituksista nopeasti.

"Usein juuri murrosvaiheet ja muuttuva markkina tai maailmantilanne pakottavat miettimään toimintaa uusiksi."

Innovaatiot, jotka vahvistavat huoltovarmuutta ja kotimaisen ruoan ja energian saantia, ovat nyt kiinnostavia. Herlevi näkee, että raaka-aineiden kierrätyksen merkitys vahvistuu.

"Kiina tuottaa tällä hetkellä suurimman osan kriittisistä maametalleista, joita käytetään esimerkiksi digilaitteiden valmistukseen. Materiaaleja tulisi ottaa talteen ja kierrättää, jotta riippuvuus Kiinasta vähenisi."

Digivihreissä ratkaisuissa on potentiaalia

Yksi keino vähentää ihmisen toiminnasta ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta ovat digivihreät ratkaisut. Kuluttajien elämää helpottavia keksintöjä ovat esimerkiksi hävikkiruokaa myyvä verkkokauppa tai yhteiskäyttöautoja vuokraavat mobiilisovellukset. Tällaisten ratkaisujen tutkimukseen ja kehitykseen Herlevi toivoo satsauksia.

Vaikka digitalisaatioon ja sen mahdollisuuksiin ladataan ympäristön kannalta kovia odotuksia, myös digitalisaation negatiivisista ympäristövaikutuksista tarvitaan enemmän tietoa.

"Kuinka paljon datansiirto kuluttaa sähköä, millaisia ympäristöpäästöjä syntyy ja mistä löytyvät laitteiden raaka-aineet? Meidän täytyy tehokkaasti hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet ja toisaalta minimoida haitat." ●

Kari Herlevi

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran projektijohtaja. Erikoistunut kiertotalouteen.

Suomen akatemian yhteydessä toimivan Strategisen tutkimusneuvoston jäsen. Neuvosto ohjaa julkista rahoitusta korkeakoulujen tutkimukseen.

Työskennellyt aiemmin Business Finlandissa ja EU:ssa arvioimassa yrityskeisijä.

Toimii arvioitsijana EU:n *Horisontti Eurooppa* -ohjelmaan kuuluvassa *EIC Accelerator* -ohjelmassa, jossa rahoituksen tavoitteena on auttaa eurooppalaisia pk-yrityksiä nopeaan kansainväliseen kasvuun.

3
VINKKIÄ
VIHREÄN
LOMAILUUN

Vastuullista kesämatkailua

Erilaiset mobiili- ja verkkopalvelut tekevät vastuullisemmasta lomailusta helpompaa. Lainaa vaikkapa sähköauto tai vene paikalliselta tai tarkista, millaisia vihreitä valintoja matkakohteessasi voi tehdä.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuvat **ISTOCK**

Tulevaisuudessa saatat lentää etelään vetylentokoneella tai lähteä risteilylle aluksella, jossa on moottorin lisäksi purjeet. Suurkaupungeissa voi jo lähivuosina päästä kokeilemaan sähkökäyttöisiä lentotakseja.

Vähäpäästöisesti voi kuitenkin matkustaa ulkomaille jo tänä kesänä. Esimerkiksi Suomesta Viroon ja Ruotsiin pääsee vähäpäästöisillä maa- ja biokaasulla kulkevilla laivoilla, ja mat-

kaa voi jatkaa ympäristöystävällisesti raiteita pitkin.

Tampereen teknisen yliopiston Liikenteen tutkimuskeskus Vernen johtaja **Heikki Liimatainen** kertoo, että EU-tasolla tavoitteena on vähentää päästöjä kannustamalla ihmisiä raideliikenteen käyttöön lentämisen ja yksityisautoilun sijaan.

”Esimerkiksi Ranskassa lentoyhtiöt eivät saa ylläpitää lyhyitä lentoreittejä,

joille on olemassa vaihtoehtoinen ja yhtä nopea raideyhteys”, Liimatainen kertoo.

Jos päätät lentää, moni lentoyhtiö tarjoaa mahdollisuuden kompensoida päästöjä. Tarkista, onko kompensatio-ohjelma sertifioitu.

Aina hyvä vaihtoehto on lomailu kotimaassa. Lähimatkailulla tuet paikallisia palveluja ja voit usein tehdä vastuullisia valintoja helposti. ●

1 Vuokraa auto tai vene paikalliselta

Vertaisvuokraus on yhteiskäyttöisyyden uusi muoto. Se tarkoittaa, että yksityishenkilöt vuokraavat toisilleen kaikkea moottorisahasta ja lastenrattaisiin. Tunnetuin vertaisvuokrauspalvelu on asuntoihin keskittyvä Airbnb.

Pohjoismaissa voit vuokrata veneen Skipperi-sovelluksella. Auton vuokraus onnistuu esimerkiksi GoMoren kautta.

”Digitalisaation ansiosta avaimia ei tarvitse vaihtaa, vaan lukitus avautuu sovelluksen kautta”, Heikki Liimatainen sanoo.

Vertaisvuokrauksessa kulkupelejä voi olla laajemmalla alueella kuin perinteisillä vuokraamoilla, eli hakumatkat ovat lyhyempiä. Lisäksi paikalliset voivat tienata vuokrauksella.

Vertaisvuokrauksen ansiosta autoja ja veneitä tarvitaan vähemmän, jolloin niiden valmistuksen päästöt vähenevät. Pysäköinnistä vapautunut tila voidaan hyödyntää vaikkapa pyöräteinä tai puistoina. Yhteiskulkuvälineitä uusitaan nopeammin, jolloin uudet, vähäpäästöiset teknologiat tulevat käyttöön.

”Lisäksi omasta autosta luopuvat ihmiset siirtyvät suosimaan pääosin kestäviä kulkutapoja.”

...

2 Matkusta saumattomasti yhdellä lipulla

Kun haluat hyödyntää useita eri liikumisvälineitä yhdellä lipulla, kokeile suomalaista Whim-sovelusta. Sen avulla saat käyttöösi sähköpotkulaadat, vuokra-autot, kaupunkipyörät, taksit ja julkiset liikennevälineet. Sovellus ehdottaa sinulle erikseen paitsi nopeinta myös vihreintä vaihtoehtoa perille.

Whimin toiminta perustuu Mobility as a Service -ajatteluun (MaaS), jossa liikkuminen julkisilla tai yhteiskäyttöisillä liikennevälineillä nähdään palveluna. Sen avulla liikkumisesta kaupungeissa halutaan tehdä saumatonta, helpoa ja vihreää.

”Ajattelun ytimessä on henkilöautojen omistuksen väheneminen.”

Suomessa Whim on käytössä Turussa ja Helsingissä. Ulkomailla palvelu on käytössä Itävallassa Wienissä, Belgiassa Antwerpenissä, Japanissa Tokiossa ja Sveitsissä koko maassa.

....

3 Nauti kotimaan aarteista

Tänäkin kesänä moni lomailee kotimaassa. Lähimatkailu on lähtökohtaisesti ulkomaanmatkailua ekologisempaa, myös liikkumisen suhteen. Mitä jos autoilun sijaan räätälöisitkin kotimaan kohteista rengasreitin, jonka voi kulkea pyörällä tai junalla – tai molemmilla? Jos poikkeat pääkaupungissa, muista, että VR tarjoaa junamatkailijoille alennusta yhteiskäyttöisistä sähköautoista Helsingissä.

Hauskoja matkakohdeideoita saat matkailuorganisaatioiden juuri lanseeraamasta 100 syytä matkailua Suomessa -verkkopalvelusta osoitteesta 100syyta.fi.

[Museot.fi](https://museot.fi)-sivustolta tai Museokortti-sovelluksesta löydät valmiita museo- ja kulttuurikierroksia. Voit myös syöttää sovellukseen reissusi aloitus- ja lopetuspaikkakunnan, ja se näyttää sinulle kaikki kulttuurikohteet matkan varrelta. Sivustolta ja sovelluksesta saat suosituksia ruoka- ja majoituspaikoista reitilläsi ja Museokortilla alennuksia monista niistä.

Hyvää apua vihreään lomasuunnitteluun antavat myös useiden kaupunkien verkkosivut, joilta löytyy vastuullisen matkailun vinkkejä esimerkiksi liikkumiseen, majoitukseen ja aktiviteetteihin.

Teksti **ROSANNA MARILA** Kuvat **KAI TIRKKONEN**

Veneilijät jakavat vastuuta

Kaipuu merelle yhdistää haukiputaalaista ystäväporukkaa. Kauden alussa lasketaan veneet yhdessä vesille ja kaveria autetaan pitkin matkaa muutenkin. Tänä kesänä luvassa on yhteinen purjehdus Ruotsiin.

Jari Ylönen

Seppo Kaikkonen

Haukiputaalla asuvat ystävykset Jari Ylönen ja Seppo Kaikkonen nauttivat veneilystä lähivesillä. Välillä on tosin mukavaa piipahtaa katselemassa erilaisia maisemia Ruotsin-vesien puolella. "Rakastamme näitä rantoja, mutta ovathan ne varsin karuja ja karikkoisia. Siksi voi välillä piipahtaa muuallakin", Seppo sanoo. Ennen vesillelaskua juotiin kahvit satamassa veneen kannella.

Kaveriporukan on tarkoitus purjehtia tällä Sepon Vivian-veneellä juhannuksen kiepeillä Ruotsin Höga Kustenille. Veneilyharrastuksen lisäksi ystävykset tykkäävät muun muassa hyvästä ruoasta ja saunomisesta.

Seppo: Veneily on minulle elämäntapa, joka on tullut geeneissä. Isäni työskenteli merellä puutavaran hinaustois-
sä, rakensi itse veneitä ja oli aktiivinen merenkävijä. Hänen Tupu-veneensä oli Oulun tienoon vesillä monille tuttu. Iso-
isäni oli kalastaja, ja lapsenikin viihtyvät merellä.

Jari: Minä löysin lajin 1990-luvun alkupuolella. Ostin ensimmäisen, Ulrika-nimisen veneeni **Sepolta**. Sillä purjehdimme perheeni kanssa kymmenkunta vuotta. Enää minulla ei ole matkavenettä, mutta olen yksi kevyemmän ja vauhdikkaamman kilpapurren omistajista. Liikun myös työn puolesta vesillä Oulun yliopiston tutkimus-
teknikkona. Otamme muun muassa näytteitä ja suoritamme mittauksia Perämerellä.

Timo: Olen purjeveneillyt 12 vuotta, sitä ennen moottoriveneilin jonkin verran Haukiputaan ja Iin edustalla. Sepon kanssa tunnemme jo kouluajoilta, **Jariin** tutustuin liittyessäni Haukiputaan pursiseuraan purjehdusta aloitellessani. Jari oli silloin seuran puheenjohtaja, nykyään se olen minä. **Kain** olen tuntenut jo noin 30 vuotta. Veneilemme myös vaimoni kanssa.

....

Jari: Kesä kuluu meillä kaikilla veneillen, sekä yhdessä että erikseen. Pidämme yhteyttä myös veneilykauden ulkopuolella saunomalla yhdessä tai vähintään puhelimitse. Saunan lauteilla tulee veneilyn lisäksi juteltua sekä toistemme että yhteisten vanhojen ystävien kuulumisista, mutta myös politiikasta ja vaikkapa vihreästä siirtymästä.

Seppo: Tämä on hyvä porukka, joka viihtyy keskenään ja luottaa toisiinsa. Kun purjehdimme, lähtökohtaisesti kaikki pääsevät tekemään kaikkea, vaikka avainrooleja on myös jaettu jokaisen vahvuuksien mukaan.

Timo: Kauden alussa autamme toisiamme veneiden vesillelaskussa. Purjeveneiden mastojen nostamiseen tarvitaan useampi käsipari, joten tarjoamme apua toisillemme. Haukiputaan pursiseuralla on oma maja Iin Röntän saarella, joka sijaitsee neljän viiden kilometrin päässä

rannasta. Siellä on hauska kokoontua tällä tai isommalla porukalla.

Jari: Talvella, kun saarelle pääsee hiihtäen tai moottorikelkalla, hoidamme sitä talkoohengessä. Olemme pursiseuran porukan kanssa muun muassa käyneet raivaamassa saarella sijaitsevan vanhan, merenpinnan yläpuolella olevan aallonmurtajan väleissä kasvavat puut, etteivät ne riko sitä kasvaessaan. Haluamme säilyttää aallonmurtajan nähtävyytenä. Urakkaan osallistui ihmisiä myös seuran ulkopuolelta, koska he tiesivät, että talkoissamme on aina hyvä henki ja hauskaa.

....

Timo: Juhannuksen kieppeillä olemme lähdössä meidän neljän haukiputalaisen sekä Kemin suunnalta tulevan Sepon ja Kain ystävän **Tapion** kanssa purjehdukselle Ruotsin Höga Kustenille. Purjehdus on noin 300 merimailin mittainen ja kestää säästä riippuen putkeen noin kaksi, kolme vuorokautta. Se vaatii etukäteen kunnon suunnittelua.

Seppo: Idea matkasta syntyi pari vuotta sitten. Meidän piti vaimoni kanssa veneillä tyttäremme mukaan nimetyllä Vivianilla, Comfortina 32 -mallin purjeveneellä ihailemaan Höga Kustenin kaunista luontoa, mutta pandemia esti sen. Nyt tarkoitus on ottaa revanssi. Ensin purjehdimme porukalla Ruotsin puolelle, sitten miehistö jää sinne, ja vaimoni tulee tilalle paluumatkalle.

"Purjeveneilyssä parasta on nauttia matkanteosta, päämäärää ei tarvita."

Jari: Aiomme navigoida vanhaan malliin muun muassa laskemalla itse välimatkoja. Olen valtion leivissä tottunut siihen, että tekniikka hoitaa nämä hommat, mutta nyt aiomme verestää merenkulkutaitojamme. Aiomme myös kokata matkalla herkullista ruokaa, esimerkiksi kalaa.

Seppo: Hyvä kaveruus lähtee yhteisestä tekemisestä, kuten tämän

FAKTA

Veneilyporukka

* Kuusikymppiset haukiputalaiset veneilijät **Timo Kaarre**, **Seppo Kaikkonen**, **Kai Tirkkonen**, **Jari Ylönen** ja Keminmaan vahvistus **Tapio Rantamartti** ovat lähdössä juhannuksen aikoihin purjeveneellä Ruotsin Höga Kustenille eli Korkearannikolle.

* Suurin osa porukasta kuuluu aktiivijäsenenä Haukiputaan pursiseuraan, jossa on jäseniä yhteensä noin 130. Osa kuuluu samaan aikaan muihinkin purjehdusseuroihin.

* Ystäväporukka pitää yhteyttä myös veneilykauden ulkopuolella.

reissun suunnittelusta ja toteutuksesta. Purjehduksessa tosin varmaa on vain se, että suunnitelmat muuttuvat. Sää voi esimerkiksi vaihtaa lopullisen kohteemme. Mutta mikään ei ole meille pakollista: reissun aikana toimitaan niin, että kaikilla olisi kohtuullisen mukavaa.

....

Timo: Purjeveneilyssä parasta on nauttia varsinaisesta matkanteosta, sen kummempaa päämäärää ei välttämättä tarvita. Merellä turhanpäiväiset murheet ja arjen huolet unohtuvat.

Jari: Kun purjeveneellä pääsee laiturista irti, on jo perillä. Se on rauhallinen matkantekotapa, eikä tähtäimessä ole etappia. Luonto, sen äänet ja ympäristö ovat minulle purjeveneilyssä se juttu.

Seppo: Veneilyssä parasta ovat vapaus ja vapauden tunne. Vaikken ole koskaan purjehtinut Atlantin yli, jo tieto mahdollisuudesta siihen tuntuu hyvältä. Purjeveneilyssä voi myös yhdistää harrastuksen siihen, että koti kulkee mukana. Kannen alla sijaitsee minun ja vaimoni kesäkotikannella voivat olla purjehtimassa niin lapsenlapset kuin ystävätkin. ●

Viereisissä työhuoneissa kaksikymmentä vuotta

Samassa lastentarhassa, kouluissa ja töissä Vaasan Sähköverkolla. Nyt **Karl-Gustav Kolam** ja **Göran Heino** jäävät yhtä aikaa eläkkeelle. Lapsilleen he toivovat yhtä hyvää työpaikkaa.

Nimi: Göran Heino
Työ: kunnossapito-insinööri
Koulutus: sähköinsinööri
Perhe: vaimo, kaksi lasta ja yksi lapsenlapsi
Harrastukset: mökkeily, veneily, kajakkimelonta ja hiihto

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuva **KASPER DALKARL**

Nimi: Karl-Gustav Kolam
Työ: projektipäällikkö
Koulutus: sähköinsinööri
Perhe: vaimo, kolme lasta ja kolme lastenlasta
Harrastukset: mökkeily ja veneily

2 Millaista on tuntea työkaveri niin hyvin?

Göran: "Olemme aina auttaneet toisiamme töissä. Kun tuntee toisen hyvin, uskaltaa myös haastaa. Puhumme Kallen kanssa suoremmin kuin puhun vaimoni kanssa."

Karl-Gustav: "Voin sanoa mitä tahansa, koska tiedän, ettei Göran suutu."

Göran: "Ennen puhuimme työn ohessa autoista ja talon rakentamisesta, sitten lapsista. Nyt meitä yhdistävät veneet, mökit ja lastenlapset. He ovat tärkeimmät asiat elämässämme. Heitä saamme paapoa eläkkeellä enemmän."

Karl-Gustav: "Lapsemme ovat saman ikäisiä. Minun tyttäreni ja Göranin poika opiskelivat sähköinsinööreiksi samalla luokalla. Me molemmat löysimme vaimot aikanaan Vaasan Suvilahdesta."

1 Miten päädyitte töihin Vaasan Sähköverkolle?

Göran: "Opiskelimme sähköasentajiksi ammattikoulussa ja sitten sähköteknikoiksi Vaasan Teknillisessä korkeakoulussa samalla luokalla. Istuimme kahden hengen pulpetissa. Kalle löysi jokin aikaa sitten vanhan valokuvan, josta tajusimme olleemme myös samassa lastentarhassa."

Karl-Gustav: "Minä tulin Vaasan Sähkölle töihin suoraan koulusta. Myöhemmin Vaasan Sähköverkko erottui omaksi yksikökseen."

Göran: "Valmistuttuani olin kolme vuotta ABB:llä. Sitten hain Vaasan Sähkölle. Rekrytoija oli kysynyt Kallelta, kannattaako minut palkata. Siitä 15 vuoden päästä aloitin insinööriopinnot Teknillisessä korkeakoulussa työn ohessa."

Karl-Gustav: "Esimieheni sanoi minulle, että sinäkin menet kouluun. Niinpä olimme taas samassa luokahuoneessa. Valmistumisen jälkeen olemme istuneet viereisissä työhuoneissa parikymmentä vuotta."

3 Millä mielin jätätte työpaikanne?

Göran: "Eniten jään kaipaamaan sosiaalista työelämää. Tämä on ollut mukava työyhteisö ja turvallinen työpaikka."

Karl-Gustav: "Työ on ollut kiinnostavaa. Myrskyjen aikana ollaan välillä muutama vuorokausi yhtä soittoa töissä, jotta saadaan ihmisille sähköt takaisin. Siitä tulee hyvä olo."

Göran: "Odotan eläkkeelle jäämistä, mutta pikkaisen pelottaakin, kun ei tiedä tulevaisuudesta."

Karl-Gustav: "Onneksi Vaasan Sähköllä on kerran vuodessa eläkeläisten lounas."

Göran: "Mökillä riittää tekemistä. Meillä on mökit Vaasan saaristossa. Harvemmin törmäämme siellä toisiimme."

Karl-Gustav: "Göranilla on niin hidas vene, ettei hän pysy vauhdissa mukana."

Aurinkopaneelien suosio nousee

Uusia aurinkosähköjärjestelmiä asennetaan Vaasan Sähköverkon alueella vuosi vuodelta enemmän. Jakelualueen asiakkaista jo noin yhden prosentin ennustetaan tuottavan aurinkoenergiaa vuoden 2022 loppuun mennessä. Yksi aurinkopaneelien suosiota vauhdittava tekijä on Vaasan Sähköverkon viime vuonna käyttöön ottama tuntinetotus, jonka ansiosta aurinkosähkön tuottamisesta on tullut entistä kannattavampaa asiakkaillemme. Lisäksi aurinkopaneelien hyötysuhde on parantunut kovaa vauhtia: niiden keskiteho on kasvanut noin viidenneksen muutamassa vuodessa.

Kilpailu

Kiitos valokuva-kilpailuun osallistuneille!

Vaasan Sähköverkko haki keväällä valokuvia sähkökaappien koristeeksi. Kilpailussa arvottiin 10 voittajaa, jotka saivat palkinnokseen leffalippuja. Onnea!

Sähkömuistoja ja juhlahumua somessa

Seuraa meitä somessa!

Vaasan Sähkö somessa on muisteltu kevään mittaan menneiden vuosikymmenten tyyliä ja sähkölaitteita #sähkömuistoja-sarjassa. Seuraavaksi somekanavissamme tutustutaan erilaisiin porukoihin, joita yhdistää 130-vuotinen

elämäkokemus – tietysti Vaasan Sähkön 130-vuotisjuhlan kunniaksi. Ota Vaasan Sähkö seurantaan Facebookissa ja Instagramissa, niin saat somehetkiä hupia, hyötyä ja pinkkiä elämänasennetta!

Asiakaspalaute

"Isot pisteet asiakaspalvelijalle. Hoiti hommansa positiivisella asenteella sekä oli aidosti läsnä tilanteessa 😊."

Tilaa Ilmastotakuu ja yrityksesi lämpiää vihreästi

Tiesitkö, että jos yrityksesi lämpenee kaukolämmöllä, tarjolla on yksinkertainen tapa pienentää hiilijalanjälkeä? Tämä onnistuu Ilmastotakuu-lisäpalvelun tilaamalla. Sen myötä lämmityksesi hiilijalanjälki on pyöreät 0 g/kWh.

Päästöttömyyden hinta on yksi euro megawattitunnilta. Lisäpalvelu ei vaikuta kaukolämmön perusmaksun hintaan. Ilmastotakuu on valinta, josta voit kertoa myös asiakkaillesi. Saat myös yrityksesi käyttöön sertifikaatin. Lue lisää ja tilaa palvelu osoitteesta vaasansahko.fi/ilmastotakuu

Koivulahden uusi sähköasema tuo hyötyjä

Ohikulkijat ovat saattaneet huomata Mustasaaren Koivulahdessa uuden sähköaseman, joka otettiin käyttöön helmikuussa. Sille rakennettiin myös uusi voimajohto Westenergyn jäte-teenpolttolaitoksen yhteydessä olevalta kytkinasemalta.

Uudesta sähköasemasta on paljon hyötyä Koivulahden ja sen lähialueen sähköverkkoasakkaille. Ennen kaikkea se mahdollistaa alueen kehittymisen ja samalla kasvavan sähköntar-

peen. Lisäksi se muun muassa parantaa alueen sähkönjakelun toimitusvarmuutta, pienentää jännitevaihteluita ja vähentää verkostohäviöitä, eli sähkönjakelu on entistä toimivampaa.

Koivulahden sähköasema syöttää sähköä Vaasan Sähköverkon asiakkaille, jotka asuvat Koivulahdessa, Vallvikissä, Vassorissa, Petsmossa, Västerhankmossa ja Österhankmossa. Lisäksi se palvelee osaa Lintuvuoren teollisuusalueesta.

ISTOCK

Ensimmäinen sähköautojen latausjärjestelmä asennettu taloyhtiölle

Vaasan Huutoniemellä sijaitseva kuuden asunnon taloyhtiö on Vaasan Sähkön ensimmäinen sähköautojen latausjärjestelmäasiakas. Taloyhtiön autokatokseen asennettiin kesäkuussa latauspiste kaikkiin kuuteen autopaikkaan, vaikka vasta yhdellä asukkaista oli käytössään ladattava hybridi-auto.

"Asuntojen omistajat näkivät, että kotilatauslaitteet edesauttavat sähköauton hankintaa tulevaisuudessa. Lisäksi he katsoivat, että latauspisteet lisäävät huoneiston ja autopaikan yhteisarvoa", kertoo Vaasan Sähkön energia-palveluiden tuotepäällikkö **Jari Hovila**.

Latauslaitteiston hankinta taloyhtiöön alkaa aina kiinteistön sähköjärjestelmän kartoituksella. Lue lisää: vaasansahko.fi/latauskartoitus.

ERKKI KETTUNEN, VASTAVALO

Vaasan Sähkö perustettiin vuonna 1892 – ja tapahtui silloin muutakin

- Suomen toiseksi suurin puukirkko valmistui Heinävedellä.
- Amerikkalainen **Granville Woods** keksi valojen himmentimen. Woods rekisteröi elämänsä aikana yli kuusikymmentä patenttia.
- Hammaslääketieteen koulutus käynnistyi Suomessa. Asian taustalla hääräsi **Matti Äyräpää** Aleksanterin yliopistossa Helsingissä.
- Revontulet ikuistettiin ensimmäistä kertaa filmille. Ne kuvasi saksalainen tähtitieteilijä Norjassa.
- Ensimmäiset aamupalamurot löysivät tiensä amerikkalaisten aamiaispöytänsä. Ne kehitti asianajaja **Henry Perky**.
- **Pähkinäsärkijä**-baletti sai ensi-iltansa Pietarissa säveltäjä **Pjotr Tšaikovskin** johtamana.

Kodit kertaheitolla lämpimiksi puhtaalla lämmöllä

Vaasan Sähkö rakennuttaa Pättin jätevedenpuhdistamon yhteyteen laitoksen, joka ottaa talteen hukkalämpöä puhdistetusta jätevedestä. Lämpö kierrätetään kaukolämmöksi. Vuoden 2023 lopussa valmistuva laitos on askel kohti hiilivapaata kaukolämmöntuotantoa.

Mistä on kyse?

Vaasan Sähkö rakennuttaa Vaasan Pättin jätevedenpuhdistamon yhteyteen laitoksen, joka kerää hukkalämpöä puhdistetusta jätevedestä lämpöpumpujen avulla. Investointi on noin 11 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee hanketta 1,9 miljoonalla eurolla.

Laitoksen kaksi valtavaa lämpöpumppua ottaa vuodessa talteen 50–60 gigawattituntia lämpöä. Se kierrätetään kaukolämpöverkkoon ja lämmittämään vaasalaisten koteja ja käyttövetä.

”Hukkalämpö riittää lämmittämään Vaasan kaukolämpöverkkoon kuuluvat 1 850 omakotitaloa, ja lämpöä jää vielä yli”, Vaasan Sähkön kaukolämpöyksikön johtaja **Markus Tuomala** kertoo.

Laitoksen on tarkoitus valmistua ensi vuoden loppuun mennessä ja kaupallisen lämmöntuotannon alkaa vuonna 2024. Kaukolämmön hintaan tai asukkaiden vesi- tai jätevesimaksuihin sillä ei ole vaikutusta.

”Laitos takaa sen, että kaukolämmön hinta pysyy kilpailukykyisenä. Kun kaukolämpö tuotetaan puhtaasti,

esimerkiksi tulevaisuuden mahdolliset päästömaksut eivät nosta sen hintaa.”

Miksi olette laitoksesta niin innoissanne?

”On mahtavaa saada uusi lämmöntuotantotapa, joka ei perustu polttamiseen.”

Kun lämmöntuotantoa puhdistetaan kaukolämpöverkossa, muutokset ovat valtavia. Lähes 2 000 kotia siirtyy vihreän energian piiriin kertaheitolla.

”On parempi investoida yhteen tehokkaaseen lämpöpumppulaitokseen sen sijaan, että yli 1 850 omakotitalo-omistajaa alueellamme joutuisi itse vaihtamaan lämmitysmuotonsa päästöttömiksi.”

Tuomala näkeekin, että kaukolämpö on kaupungeissa nopein tapa siirtyä päästöttömään aikakauteen.

Kuinka laitos mahdollistaa kulutusjouston?

Uusi laitos yhdessä Vaasan Vaskiluodon lämpövaraston kanssa mahdollistaa kaukolämpöverkon osallistumisen sähkön kulutusjousto.

Lämpöpumput tarvitsevat toimiakseen sähköä. Ne voivat joustaa sähkönkäytössä eli tuottaa lämpöä pienemällä teholla silloin, kun sähkö-

markkinat kaipaavat enemmän sähköä kysyntäpiikkien aikaan. Korvaava lämpö saadaan tällöin lämpövarastosta. Varastoitu lämpö on voitu tuottaa esimerkiksi tuulivoimalla, kun sitä on ollut edullisesti saatavilla. Lämpö on varastoitu veteen, joka on lämmitetty lämpöpumpuissa ja lämpökattiloissa käytetyllä tuulisähköllä.

”Sähkön hintavaihtelu sähkömarkkinoilla on nyt suurta, ja sen odotetaan kasvavan uusiutuvien energiamuotojen yleistyessä. Joustava sähkönkulutus on tärkeässä roolissa, jotta esimerkiksi tuulivoimaan kannattaa investoida lisää.”

Kulutusjousto mahdollistaa sähkön tuotannon vähäpäästöisemmin ja voi estää sähkön kuluttajahintaa nousemasta korkealle. Uusiutuvan energian tuotantolaitosten rakentaminen taas parantaa energiaomavaraisuuttamme.

Tuomas Paavola vastaa juomien reseptiikasta, puoliso Helena Perätalo yrityksen taloudesta ja "kartalla pysymisestä".

Kombucha uudella tapaa

Koko maailma juo nyt kombuchaa, ja Wasa Fool's Paradise hyppäsi trendiin mukaan. Sen raikkaat, vähäsokeriset juomat sopivat myös kesädrinkkien pohjaksi. Onhan niiden takana cocktail-baarimestarinakin työskennellyt Tuomas Paavola.

Teksti JOHANNA TILUS Kuvat LINUS LINDHOLM

Vaasan Suvilahdessa sijaitsevassa tehtaassa pullotetetaan käsityönä makeasta teestä fermentoimalla valmistettua kombucha-hyvinvointijuomia, jotka ovat kansainväliselläkin mittapuulla ainutlaatuisia.

"Meidän kombuchoihin tulee niin vähän sokeria, että kombucha-sieni käyttää sen valmistusprosessin aikana ravintonaan kokonaan. Siksi, toisin kuin kombuchoit yleensä, meidän juomiamme voi säilyttää myös huoneenlämmössä", Wasa Fool's Paradise kombucha-artisti **Tuomas Paavola** sanoo.

Yrityksellä on tällä hetkellä kaksi kombucha-makua: mustaherukanlehti ja hunaja-nokkonen. Luomusokeria sekä mustaa ja vihreää luomuteetä lukuun ottamatta kaikki raaka-aineet ovat lähituotantoa. Yritykselle on alusta asti ollut selvää, että raaka-aineet hankitaan mahdollisimman läheltä.

"Haluamme juomiin suomalaisia makuja. Käytämme isokyröläistä hunajaa ja karijokelaista mustaherukanlehteä. Sitruunamelissat tulevat Järvi-

kylältä, nokkoset Tampereen läheltä. Myös pahvilaatikat ja pullonkorkit ovat kotimaisia, ja etiketit tehdään samassa pihapiirissä kuin meidän kombuchakin", Paavola luettelee.

Testailua kotikeittiössä

Yrityksen tarina alkoi kesällä 2019, kun Paavola haki kaverinsa pitkäksi venyneeltä mökkireissulta.

"Hän joi autossa vähän huonovointisena kombuchaa ja sanoi, että sitten kun lähdet kombucha-bisnekseen, hän lähtee mukaan. Itsellä olikin tuo ajatus jo hautunut mielessä, koska markkinoilla olleet kombuchat olivat omaan makuuni liian etikkaisia ja sokerisia."

Niinpä kotiin tultuaan Paavola keräsi kotipihansa viinimarjapuskista lehtiä ja aloitti juomatestailun kotikeittiössään.

"Mustaherukanlehti on lempiraaka-aineeni. Siitä tulee juomaan tosi hyvä maku. Hetken testailin vierellä myös punaherukkaa, mutta sitä ei pystynyt säilyttämään huoneenlämmössä."

Jo muutaman kuukauden kuluttua kombucha-sieni "Pera" oli koulutettu selviämään vähällä sokerilla, ja ensimmäiset reseptit olivat kohdillaan. Seuraavaksi Paavola alkoi lainata viikoittain paikallisen lounaskeittiön tiloja, joissa kombuchan valmistusta pystyttiin kasvattamaan kymmenistä pulloista satoihin pulloihin.

"Tällä hetkellä valmistamme omassa Suvilahden tehtaassamme noin 40 000 pulloa kombuchaa vuodessa. Työ on kuitenkin edelleen käsityötä."

Suunnitelmissa uusia makuja

Wasa Fool's Paradise eroaa kilpailijoistaan siinäkin, että se markkinoi kombucha-juomiaan myös alkoholidrinkkien pohjaksi. Onhan 20 vuotta ravintola-alalla työskennellyt Paavola kehittänyt drinkkejä 12 vuoden ajan baaritiskin takana.

"Olen aina ollut kiinnostunut juomien sekoittelusta ja makujen tasapainosta. Kesäinen juoma syntyy sekoittamalla esimerkiksi giniä hunaja-nokkos-kombuchan kaveriksi. Ja kun drinkkiin lisää ihan vähän sokeria tai hunajaa, makupaletti avautuu tosi hienosti", Paavola vinkkaa.

Viime vuoden alussa Wasa Fool's Paradise lanseerasi myös Suomen ensimmäisen "hard kombuchan".

"Se on tosi raikas alkoholipitoinen lonkero, jonka pohjalla on meidän mustaherukanlehti-kombuchaa."

Wasa Fool's Paradise ensimmäisten kombuchoiden etiketeissä komeili sanapari "lite bättre". Se päätettiin kuitenkin tiputtaa juomien nimestä pois.

"Emme halunneet lähteä liikenteeseen pröystäilevästi henkseleitä paukutellen. Ehkä palaamme siihen myöhemmin", Paavola sanoo ja jatkaa, että nyt katse on kuitenkin syksyssä.

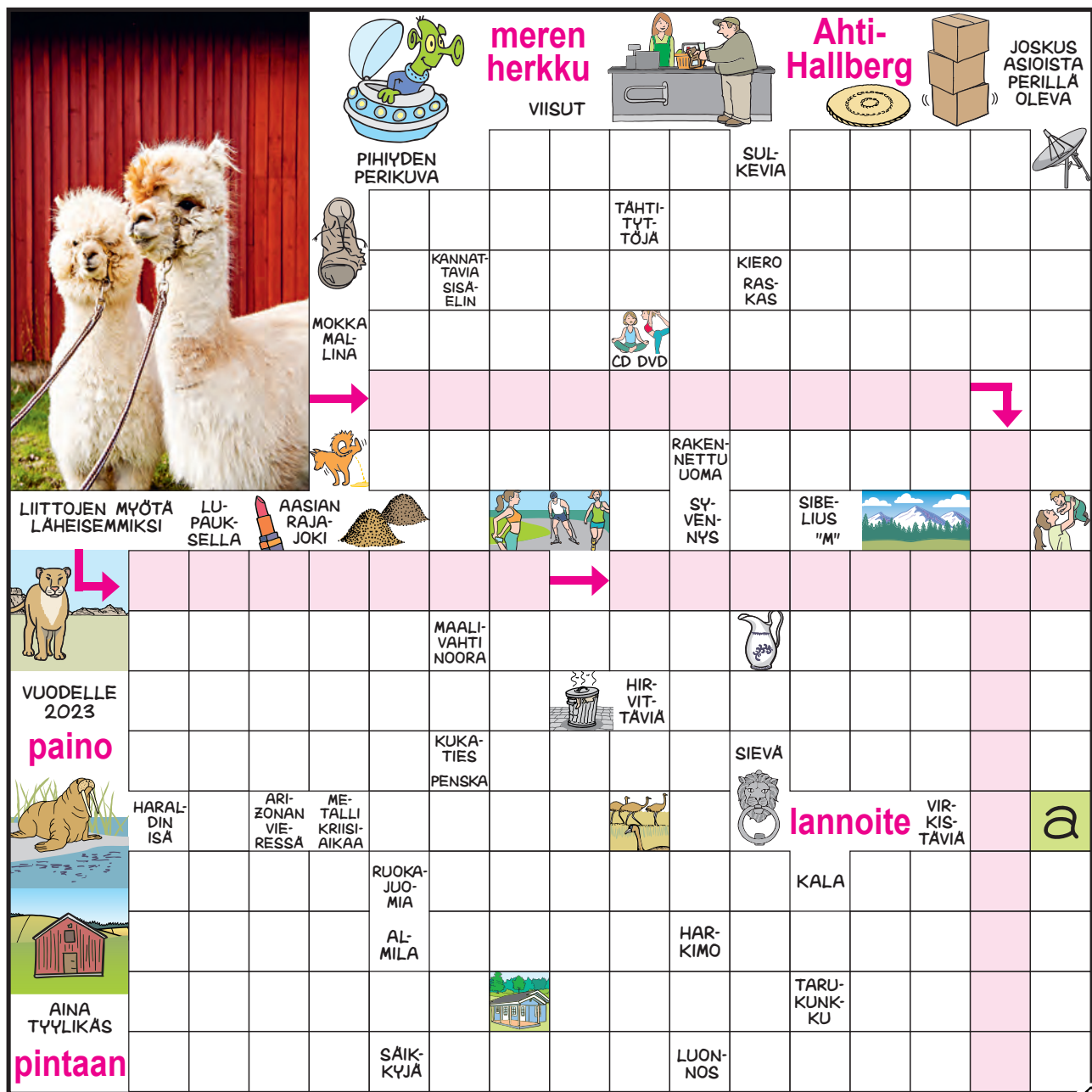
"Isona toiveenamme on saada tuotteemme keskusliikkeisiin, jotta saisimme nostettua myyntipaikkojen määrän kymmenistä kaupoista satoihin. Kunhan selviämme kiireisestä kesästä ja toiminta alkaa taas vakiintua koronan jäljiltä, alamme myös kehittää uusia makuja ja tuotteita." ●

Wasa Fool's Paradise on kombucha-valmistaja, jonka tärkeimmät arvot ovat luomu, kotimaisuus ja lähituotanto. Yritys hankkii juomiensa raaka-aineet luomusertifioituilta toimijoilta. Musta ja vihreä luomutee tilataan Aaro Forsmanin kautta. Wasa Fool's Paradise on Vaasan Sähkön asiakas.

Rakkaudesta lajiin | Wasa Fool's Paradisen juomat valmistetaan käsityönä kombucha-sienen (kuva oikealla) avulla Vaasan Suvilahdessa. Tuomas Paavolan ja Helena Perätalon lisäksi mukana ovat tuotannosta vastaava Mikko Mustola sekä kaksi Helsingin päässä asuvaa kumppania. Kaikki ovat muualla päivätöissä, kombuchat tehdään vapaa-ajalla.

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Heli Kärkkäinen

NIMI

LÄHISOITE

POSTINUMERO JA -TOIMIPAIKKA

PUHELIN

Palauta **17.7.2022** mennessä osoitteeseen: nette@vaasansahko.fi tai "Nette-ristikko" Vaasan Sähkö Oy, PL 26, 65101 Vaasa

Ristikon oikein ratkaisseiden kesken arvomme **2 kpl Liisa Kosken herkkukasseja** (arvo n. 30 €).

Edellisen Nette-ristikon voittajat: Jukka Rantanen, Hämeenlinna Tarja Siikaoja, Lahti

Emme säilytä ristikkokisaan osallistuneiden yhteystietoja arvonnän jälkeen.

Mikä ihmeen shrub?

Shrub tarkoittaa sekä viinietikasta, sokerista ja marjoista tai hedelmistä keitettyä siirappia että siitä tehtyä juomaa.

Resepti **HANNA HURTTA**
Kuva **KIRSI-MARJA SAVOLA**

Kesän viilein mocktail

Superhelppo raparperishrub on kesän trendikkäin mocktail. Se sopii niin juhlamaljaksi kuin hellepäivien raikastajaksi.

Valmista ensin siirappi.

Leikkaa raparperi paloiksi ja laita kattilaan yhdessä rosmariinin oksan, sokerin ja omenaviinietikan kanssa. Kuumenna kiehuvaaksi ja keitä 10 minuuttia. Siivilöi ja anna jäähtyä.

Kokoa mocktailit. Täytä neljä lasia jäällä, raparperipaloilla ja mansikkasiivuilla. Jaa lasiin shrub,

ginger ale ja kivennäisvesi. Koristele rosmariinin oksalla.

Neljän hengen raparperishrub-siirappiin tarvitset:

500 g raparperia
1 oksan rosmariinia
1 ½ dl sokeria
1 ½ dl omenaviini-etikkaa

Neljään raparperishrub-mocktailiin tarvitset:

1 annoksen raparperishrub-siirappia
2 tlk ginger alea (ä 3,3 dl)
5 dl kivennäisvettä
jäitä
koristeeksi raparperipaloja, mansikkasiivuja ja rosmariinin oksia

Suomen vaasalaisinta sähköä.

Vaasan Sähkö on jälleen pääyhteistyökumppanina
Vaasa Festivalissa 4. - 6.8.2022.

Voita kaveri- porukallesi kesän sähköisin festaripäivä!

Vaasa Festival on energinen tapahtuma täynnä tähtiesiintyjä ja käsinkosketeltavaa tunnelmaa! Tapahtuman kruunaa upea festivaalimiljö merenrannassa tasokkaiden ruoka- ja juomapalveluiden kera.

Arvomme 5 kpl Vaasan Sähkö VIP -lippuja

jokaiselle festivaalipäivälle torstaista lauantaihin. Etsimmekin nyt kolmea viiden hengen porukkaa, jotka ovat valmiita heittäytymään Vaasa Festivalin vietäväksi!

Voittajaporukalle on luvassa:

- 5 kpl Vaasan Sähkö VIP -lippuja yhdelle festaripäivälle (arvo: 649,50 €)
- Festarikassi, joka sisältää ruokalippuja ja muuta mukavaa festarikamaa.

Osallistu kilpailuun viimeistään 10.7. ilmoittamalla porukiasi mukaan osoitteessa vaasansahko.fi/festarit

